

Avslutande resonemang

Ett av APeL FoU:s kunskapsområden är vad som krävs för att ett utvecklingsarbete i projektform ska ge resultat som blir långsiktigt hållbara och ger förväntade effekter. Vi har tidigare i projektet haft ett processtödande uppdrag för att lyfta fram kritiska områden för hållbarhet, spridning och långsiktiga effekter. (Ljungzell, Åberg (2011): *Lärande för långsiktighet. Erfarenhetsutbyte och samverkan mellan två utbildningsprojekt för personal som arbetar med psykiskt sjuka eller psykiskt funktionshindrade.*)

En uttalad ambition i projektet är att de utbildningar som utvecklas ska göras tillgängliga och spridas till personal inom vård och omsorg i fler kommuner och landsting. Den långsiktiga hållbarheten handlar också om att den personal som deltar i utbildning ska utveckla sin kompetens så att den kommer till användning i arbetet och ger effekter för patienter/klienter/brukare.

Utvärderingen kan konstatera att Psyk-E bas har utvecklat en utbildning som kan möta grundläggande kunskapsbehov i verksamheter där personalen möter personer med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning. Innehållet är förankrat hos de inblandade cheferna. Huvudmannaskap för fortsatt ansvar för Psyk-E är förberett, en

manual för utbildningsledarskapet är under framtagning och marknadsföringsstrategier finns för att ge goda spridningsmöjligheter. Men räcker detta? Man är på god väg...

Projektet har på ett ambitiöst sätt utvecklat ett pedagogiskt väl fungerande utbildningskoncept som stödjer ett reflekterat lärande i grupp under professionell handledning. Kvalitén på materialet har säkrats av de experter som har lett projektet och ansvarat för urvalet av föreläsare. Projektet har förankrats hos inblandade enhetschefer och ledningsgruppen har under projektets gång arbetat utvecklingsinriktat genom att vara öppna för att göra förändringar. Flera initiativ har tagits för att främja den långsiktiga hållbarheten. När Psyk-E basutbildningen finns tillgänglig efter projekttidens avslut, med manual för utbildningsledare och annat stödande material, gäller det både att synliggöra att den finns och att säkerställa att den används i andra verksamheter för personal som möter personer med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning.

Avgörande för vilka effekter utbildningen får på vårdavdelningar, öppenvård, boenden, i hemtjänsten och andra verksamheter är hur verksamhetsansvariga på olika nivåer i organisationerna ser på kunskap, kompetens och utveckling. Vad vill cheferna uppnå med utbildning av sin personal? Den avgörande frågan är "Vad händer sen?" Forskning visar att kompetensutveckling inte med automatik leder till utveckling av kompetens. Utbildning av medarbetare behöver kombineras med strategier för lärande på arbetsplatsen och arbetets organisering. Den nya kunskapen får sin tillämpning när den efterfrågas och testas i nya arbetssätt och förhållningssätt. Stöd för en lärande miljö på arbetsplatsen handlar mycket om ledarskap, klimat och kultur, strukturerade tillfällen för reflektion och ett utvecklingsinriktat lärande med – uppföljning och återkoppling. Nya arbetsuppgifter, arbetsrotation, förbättringsarbeten och ökad delaktighet i verksamhetens utveckling kan vara sätt där utbildningsresultatet kommer till användning för att utveckla inte bara kunskap, utan också kompetensen hos personalen.

Psyk-E bas har utvecklats med statliga medel och är tänkt att användas på ett kostnadseffektivt sätt för att utbilda personal i många verksamheter. En kritisk fråga är hur utbildningskonceptet ska spridas till, förankras i och användas med bredd i nya organisationer, som inte har varit med att utveckla det. Det borde vara ett kostnadseffektivt sätt att skapa en gemensam grundläggande kunskapsbas för personalgrupper som möter psykiskt sjuka och psykiskt funktionshindrade. För att nå framgång i ett spridningsarbete räcker det inte att tillgängliggöra en serie föreläsningar och olika stödmaterial. Det krävs sannolikt särskilda insatser för att synliggöra att utbildningen finns. Dessutom behövs en medveten organisering för att fler utbildningar ska genomföras. Detta är uppgifter för ansvariga i de organisationer och verksamheter som arbetar med psykiskt sjuka och psykiskt funktionshindrade.